

Bakgrunn for vedtak

Blåmann kraftverk

Sørfold kommune i Nordland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Veiski Vannkraft DA
Referanse	201406762-22
Dato	14.12.2017
Notatnummer	KSK-notat 36/2017
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Brit Torill Haugen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Veiski Vannkraft DA søker konsesjon til å nytte et fall på 200 m i Blåmannelva fra inntaket på 879 moh. til kraftstasjonen på 679 moh. Vannveien vil være 1380 m nedgravd rørgate. Middelvannføringen er 900 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2100 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,6 MW og gi en årlig produksjon på 10 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1600 m lang strekning av Blåmannelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 100 l/s i månedene august og september. For resten av året er det planlagt slipp av minstevannføring på 10 l/s.

Sørfold kommune tilrår en utbygging av Blåmann kraftverk under forutsetning av at det blir holdt løpende dialog med reindriftsnæringa. **Fylkesmannen i Nordland fremmer** innsigelse til prosjektet på grunn av de negative konsekvensene for reindrift og landskap. **Nordland fylkeskommune** fremmer innsigelse til prosjektet på grunn av negative virkninger på landskap og at prosjektet i sin helhet er planlagt i høyfjellet. **Statens vegvesen og direktoratet for mineralforvaltning** har ingen merknader til prosjektet. **FNF Nordland** ber om at søknaden avslås på grunn av negative konsekvenser for landskap, urørt natur, friluftsliv og samlet belastning.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 10 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2014-16) har NVE klarert drøyt 2,2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Blåmannelva kraftverk vil produsere 10 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad som er over gjennomsnittet for småkraftverk. I vedtaket har NVE lagt avgjørende vekt på at en utbygging av Blåmann kraftverk vil gi store irreversible inngrep i sårbart høyfjell. En utbygging vil også ha negative konsekvenser for reindrift, særlig i anleggsfasen. Etter NVEs syn vil ikke de positive sidene av en utbygging i form av omtrent 10 GWh/år i fornybar energi overstige ulempene tilknyttet Blåmann kraftverk.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Blåmann kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden fra Veiski Vannkraft DA om tillatelse til bygging av Blåmann kraftverk.

Småkraftpakke Sørfold

NVE har foretatt en felles behandling av 4 søknader om småkraftverk i Sørfold kommune. De respektive bakgrunn for vedtak-notatene for de fire søknadene er angitt i tabellen under. Søknadene er i disse dokumentene referert til under fellesnavnet Sørfoldpakken.

Kraftverk	Produksjon (omsøkt GWh)	Produksjon (gitt GWh)	Kostnad (kr/GWh)	Notat/brev
Kobbskarelva kraftverk	4,3	0	5,0 (søker)* 7,9 (NVE)	KSK-notat 94/2017
Mørsvikelva kraftverk	5,7	0	3,1	KSK-notat 95/2017
Blåmann kraftverk	10	0	6,1	KSK-notat 36/2017
Nevervatnet kraftverk	23,4	22,4	4,3	KSK-notat 97/2017
Sum	43,4	22,4		

*Søkers kostnad er estimert til 5,0 kr/GWh. NVE sin kostnad er estimert til 7,9 kr/GWh.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de 4 søknadene i Sørfoldpakken har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

NVE mener at ulempene ved bygging av Mørsvikelva, Kobbskarelva og Blåmann kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse sakene, og søknadene fra Norges Småkraftverk AS, Kobbskarelva kraftverk (SUS) og Veiski Vannkraft DA avslås.

NVE anbefaler at det gis tillatelse til Nevervatnet Kraft AS for bygging av Nevervatnet kraftverk og overføring av Kjølvelva til Nevervatnet.

Samlet vil NVEs positive innstilling gi inntil 22,4 GWh i ny regulert og fornybar energiproduksjon. Dette prosjektet vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser med unntak av reindrift.

Innhold

Sammendrag	1
NVEs konklusjon	1
Småkraftpakke Sørfold	2
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	9
NVEs konklusjon	13

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Veiski Vannkraft DA, datert 04.03.2016:

Søknad om konsesjon for bygging av Blåmann kraftverk

Veiski Vannkraft DA ønsker å utnytte fallet i Blåmannelva i Sørfold kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Blåmann kraftverk.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Blåmann kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg.

3. Etter energiloven om anleggskonsesjon til:

- Bygging og drift av vanntett jordkabel fra kraftstasjonen til påkoplingspunkt til eksisterende 22 kV-linje.

Blåmann kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	8
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	28,5
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	113
Middelvannføring	l/s	900
Alminnelig lavvannføring	l/s	8
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	96
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	8
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	879
Avløp	moh.	679
Lengde på berørt elvestrekning	m	1600
Brutto fallhøyde	m	200
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,436
Slukeevne, maks	l/s	2100
Minste driftsvannføring	l/s	100
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	100
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	10
Tilløpsrør, diameter	mm	900
Tilløpsrør, lengde	m	1380
Installert effekt, maks	MW	3,6
Brukstid	timer	2980
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,6
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	8,4
Produksjon, årlig middel	GWh	10
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad	mill.kr	59,3

Utbyggingspris kr/kWh 5,9

Blåmann kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	4,0
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	4,0
Omsetning	kV/kV	6,6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	2580
Nominell spenning	kV	22
		Sjøkabel

Om søker

Veiski Vannkraft DA eies av Siso Energi AS (51%) og Statskog Energi Veiski AS (49%). Det er åtte ansatte i selskapet, og selskapet har en årlig egenproduksjon på ca. 1 TWh. I tillegg har selskapet konsesjon til to småkraftprosjekter på ca. 37 GWh.

Beskrivelse av området

Blåmannelva har sitt synlige utspring ved Blåmannsisen og renner ut i Sisovatnet. Øverst i elva er det to mindre tjern. Ved det planlagte inntaket og langs elva er det en del fjell i dagen. Vassdraget og landskapet rundt er goldt og bærer preg av at snøen ligger lenge utover våren og forsommeren. Elva skjærer seg ned i morenemassene i området, og den renner i små dropp fra det planlagte inntaket og ned mot kraftverket som er planlagt lokalisert ved Sisovatnet. Ned mot Sisovatnet er det noe mer vegetasjon, men det er ingen innslag av tre eller busker.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt på kote 879. Dammen skal bygges i betong og ha en lengde på 30 m og en største høyde på 3 m. I dammen vil det lages et flomløp på ca. 15 m. Det er forventet mye brevann med finsedimenter og en tappekulvert med bunntappeluke sprenges ned og vil ligge under varegrinden. Bunn av kulverten bør være 4 m dyp for å kunne tømme inntaksmagasinet og få ut bunntransporterte sedimenter. Tilløpsrøret føres på skrå bort fra elva. Inntaket må bygges solid med tanke på beliggenhet og driftssikkerhet.

Vannvei

Vannveien skal graves ned på hele den 1380 m lange strekningen. Tilløpsrøret vil krysse et lite søkk ved en snøfonn/bre opp mot inntaket. Her legges det stikkør og grov stein under tilløpsrøret på hver side. Rørgaten skal følge terrenget og tilpasses både topografi og løsmasse.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt i dagen på kote 679. Den er planlagt med en Peltonturbin. Kraftstasjon vil ha en grunnflate på ca. 150 m².

Nettilknytning

Det er planlagt en vanntett jordkabel som skal graves ned langs eksisterende anleggsvei fram til kabelkryss for det planlagte Veiski kraftverk. Kabelen vil gå i reguleringssonen til Sisomagasinet og Rundvatnet over en strekning på 900 m. Kabelen legges i rør og omfylles med masser. Over Rundvasstraumen skal kabelen støpes inn slik at vannet kan renne over den innstøpte kabelen. Total lengde på kabelen er 2580 m. Kabelen skal koples sammen med kabel fra Veiski kraftverk.

Veier

Det er planlagt ny vei over Rundvasstraumen og videre inn i reguleringssonen til Sisomagasinet. Det skal lages en «irish crossing» over Rundvasstraumen. Veien skal ha en bredde på 3,5 m. Langs Sisomagasinet vil veien ligge under HRV og Blåmann kraftverk vil dermed være veiløst deler av året. I reguleringssonen til Sisovatnet er det spor etter en gammel anleggsvei. Det er planlagt midlertidig anleggsvei opp til det siste bratthenget.

Massetak og deponi

Det antas at det ikke er behov for permanente deponi. Utgravn masse skal planeres ut i forbindelse med rørleggingen.

Arealbruk

	Midlertidig (daa)	Permanent (daa)
Inntak og adkomst	2	1,5
Vannvei	25	0
Kraftstasjonssområde	1	0,5
Totalt	28	2

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er i kommunens arealdel avsatt som LNFR-område.

Fylkesvise planer for småkraftverk

Regional plan om små vannkraftverk i Nordland, ble vedtatt i 2012 av fylkesrådet. Planen fungerer som et verktøy for å vurdere konsekvensene og gjøre prosessen mer forutsigbar. Den regionale planen legger grunnlaget for høringsuttalelsene som kommer fra Nordland fylkeskommune. Området som Blåmann kraftverk er planlagt i vurderes å ha høy verdi for landskap og det anbefales at det ikke bygges småkraftverk i slike områder. Området vurderes også å ha høy verdi for temaene biologisk mangfold og INON.

EUs vanndirektiv

Blåmannelva (166-124-R) ligger i vannområde Nord-Salten. Den økologiske tilstanden er vurdert som svært god.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 01.09.16 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen og Duokta reinbeitedistrikt. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Sørfold kommune gjorde følgende vedtak den 1.7.2016:

«Under forutsetning av at vilkår og krav om at de avbøtende tiltak som er satt, Jf saksutredningen under, tilrår Sørfold kommune at det gis konsesjon som omsøkt til følgende anlegg: Mørsvik kraftverk, Nevervatnet kraftverk og Blåmann kraftverk.

[...]

Generelt for alle kraftverkene:

Før behandling av nødvendige dispensasjoner fra arealplanen ønsker kommunen å få tilsendt detaljplan for miljø og landskap. Kommunen anser det som naturlig at NVE setter nødvendige krav til avbøtende tiltak for å redusere negative konsekvenser av omsøkte utbygging.

Avbøtende tiltak:

- Minstevannføringen skal ligge på nivå med alminnelig minstevannføring.*
- Ved anleggstekniske innretninger skal landskapsmessige og arkitektoniske tilpasninger vektlegges. Støydempende tiltak skal integreres i byggeprosessen. Riggområder skal avgrenses fysisk og anleggsveier skal best mulig tilpasses i terrenget.*
- Opprinnelig vegetasjon bør bevares så mye som mulig, og ved tilsåing skal stedegne arter benyttes.*
- Avfallshandtering og tiltak mot forurensing må følge gjeldende regelverk.*
- Unngå anleggsarbeider i yngle- og hekkeperioder.*

[...]

Blåmann kraftverk:

Tiltaket utnytter Blåmannselva som drenerer Blåmannsisen til Sisovatnet. Utbyggingen vil berøre reindriftsnæringen i deres utøvelse. Særlig da i anleggsperioden. Av spesielle avbøtende tiltak her bør det settes krav i konsesjonsvilkårene om følgende:

- Det holdes løpende dialog med reindriftsnæringa i før oppstart og gjennom hele anleggsperioden for å sikre at deres interesser blir ivaretatt.»*

Fylkesmannen i Nordland har konkluderer med følgende på grunn av konsekvensene for reindrift og landskap den 28.7.2016:

«Av hensyn til reindriftas flyttlei, jfr. reindriftslovens § 22, og samlet belastning for reindriften i området, fremmer Fylkesmannen innsigelse til søknad om konsesjon for bygging av Blåmann kraftverk. Innsigelsen fremmes med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24 tredje ledd.»

Nordland fylkeskommune fremmer innsigelse til prosjektet den 17.08.17:

«Fylkesrådet fremmer innsigelse til Blåmann kraftverk, med hjemmel i lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan og bygningsloven §§5-4 og 5-6. Hovedbegrunnelsen for innsigelsen er tiltakets negative konsekvenser for landskap av svært stor verdi, hele kraftverket vil etableres i snauffjellet og det vil ta flere tiår før området blir revegetert. I tillegg vil det i liten grad bidra til kraftproduksjon om vinteren, når det er størst behov for strøm.»

Statens vegvesen har ingen merknader til Blåmann kraftverk i sin uttalelse fra 16.06.17.

Direktoratet for mineralforvaltning har gitt følgende uttalelse den 06.07.17:

«Ut ifra det DMF kan se av Norges geologiske undersøkelses databaser kommer ingen av tiltakene i konflikt med registrerte mineralressurser. DMF har derfor ingen kommentarer til selve konsesjonssakene.»

FNF Nordland uttaler i sin høringsuttalelse 07.07.16 at søknaden om Blåmann kraftverk bør avslås. FNF peker på negative konsekvenser for urørt natur (INON), landskap, friluftsliv og samlet belastning av området. De peker at prosjektet er lokalisert i høyfjellet og at revegeteringen vil gå sakte.

Søker har fått tilbud om å kommentere høringsuttalelsene, men har valgt å ikke kommentere uttalelsene.

Tilleggsopplysninger

NVE har gjennomført samtidig innsigelsesmøte med Fylkesmannen i Nordland om både Blåmann kraftverk og Nevrvatnet kraftverk. Det foreligger referat fra møtet. Det er ikke gjennomført innsigelsesmøte med Fylkeskommunen i Nordland i denne saken grunnet vår konklusjon.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 8 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,9 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,9 %, og nedbørfeltet har en breandel på 53 %. Avrenningen er stabil fra år til år med dominerende sommerflom. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 96 l/s og 8 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 8 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,1 m³/s og minste driftsvannføring 0,1 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 100 l/s i perioden 1.8. til 30.9. og 10 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 80 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt. Det er i tillegg knyttet usikkerhet rundt de faktiske feltgrensene til Blåmann kraftverk. Feltgrensene er beregnet basert på NVEs lavvannsapplikasjon, som legger til grunn Blåmannsisens overflatetopografi. Det er imidlertid knyttet usikkerhet til dreneringsmønsteret under breen og om vannet faktisk drenerer til Blåmannelva. Dette gjør at estimatet for avrenningen er usikker og kan være både større og mindre enn det søknaden oppgir.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 233 % av middelvannføringen og minste slukeevne på 100 l/s vil vannet gå forbi kraftverket i lavvannsperioder og ved flomvannføringer. De store flomvannføringene blir noe påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 32 dager i et middels vått år. I 80 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 160 l/s ved kraftstasjonen.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Blåmann kraftverk til omtrent 10 GWh fordelt på 1,6 GWh vinterproduksjon og 8,4 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 59,3 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 5,9 kr/kWh, etter indeksjustering 6,1 kr/GWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har fått avvik i forhold til søkers beregninger og estimerer kostnadene til å være omtrent 20 prosent lavere enn anslaget i søknaden. Etter indeksjustering estimeres kostnadsrammen til å være 48 mill. kr. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,48 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,39-0,56). Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

NVE vurderer tiltaket til å ha høye kostnader sammenlignet med de fleste andre prosjekter innenfor vindkraft og småkraft som har fått konsesjon de siste årene.

Ved en eventuell konsesjon til prosjektet vil det likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

Landskap

Blåmann kraftverk er planlagt i høyfjellet. Landskapet preges av fjell, botner og grovkupert terreng. Det er spor etter aktive breprosesser og ferske former av bre som nylig har trukket seg tilbake. Det er sparsomt med vegetasjon og det er fjell i dagen, særlig i de øverste delene av tiltaket. Bilde 1 viser Blåmannelva fra lufta. Inntaket er planlagt ved rød pil. Den nedgravde rørgaten er planlagt på høyre side av elven, se også kart (figur 1). Tiltaksområdet er godt synlig fra veien langs Sisovatnet som er regulert. I østenden av Sisovatnet, ved Blåmannelva sitt utløp, er det spor etter tidligere småskala masseuttak. Influensområdet ligger innenfor et stort sammenhengende naturområde med urørt preg som strekker seg inn i Sverige. På den norske siden, nord for tiltaksområdet, ligger Rago nasjonalpark og i øst ligger 3 svenske nasjonalparker: Padjelanta, Stora Sjöfallet og Sarek.

Bilde 1: Oversiktsbilde over de øvre delene av Blåmann kraftverk (bildet er hentet fra søknaden om Blåmann kraftverk). Inntaket er planlagt ved rød pil og rørgaten skal gå på høyre side av elva.

Fylkesmannen i Nordland har innsigelse til Blåmann kraftverk. I hovedsak på grunn av reindrift, men også på grunn av virkninger på landskap. De mener at konsekvensen for landskapet i driftsfasen er undervurdert og at en revegetering vil gå sakte. Nordland fylkeskommune har også fremmet innsigelse til prosjektet på grunn av landskap, friluftsliv og INON. De peker særlig på at området ligger i sårbart høyfjell og at det vil ta lang tid før området vil bli revegetert. Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Nordland er negative til en utbygging på grunn av inngrep i et område som er urørt område i høyfjellet hvor inngrep vil bli svært godt synlig.

I OED sine retningslinjer for småvannkraftverk står det at inngrep i vassdrag som er del av sårbare høyfjellsområder bør unngås dersom muligheten for avbøtende tiltak er begrenset. Inngrep som er svært synlige og som etterlater seg varige sår i naturen bør også unngås, i følge retningslinjene. NVE slutter seg til høringspartene og mener at en utbygging som dette vil føre til store inngrep i et sårbart høyfjellsområde og gi irreversible sår i landskapet. Inntaket og de øvre delene av tiltaket ligger i alpin sone og revegetering langs rørtraseen vil ta svært lang tid. I dette partiet er det mye fjell i dagen og det må sprenges for å få gravd ned rørgaten. Videre nedover er det delvis skråbratte morenemasser der rørgaten er planlagt. Tidligere inngrep i området er fortsatt godt synlig og støtter opp om at revegetering skjer svært sakte. NVE mener at de tekniske inngrepene som er nødvendige ved en eventuell bygging også vil være godt synlig på avstand på grunn av et åpent landskap uten tre og busker. NVE legger avgjørende vekt på de negative konsekvensene knyttet til at Blåmann kraftverk er planlagt i et sårbart høyfjellsområde.

Naturmangfold

Terrestrisk miljø

Blåmannelva er lokalisert i høyfjellet over tregrensa. Tiltaksområdet er sparsomt vegetert, særlig i de øvre delene. Ved inntaket er det lite løsmasse og det er en del fjell i dagen. Lenger ned mot Sisovatnet er morenedekket noe tykkere og vegetasjonen er dominert av noe gressvegetasjon, mose og museøre. Området har en typisk rabb- og snøleievegetasjon.

Det er ikke registrert viktige naturtyper, men det er registrert issøleie som er nært truet (NT). Dette er en høyalpin art som vokser på fuktig stein- og blokkmark, steder med smelte vann fra fonner og breer og i snøleier. Ellers er det registrert arter som jerv (VU-sårbar) og fjellrype (NT) i området. Området vurderes også til å ha potensiale for flere truede alpine arter uten at disse ble registrert i forbindelse med feltarbeid for søknadens vedlagt miljørapport.

Fylkesmannen vurderer konsekvensene til å være moderate hva gjelder naturmangfold. Tap av en forekomst av issøleie vil i liten grad påvirke bestanden som helhet i regionen.

NVE mener at arter som jerv og fjellrype kan bli påvirket noe i en eventuell anleggsperiode, men at det i en driftsfase ikke vil være nevneverdige negative konsekvenser ved en utbygging av Blåmann kraftverk. Forekomsten av issøleie vil i større grad bli påvirket, særlig i områdene langs elven da vannføringen vil bli redusert. Oppstrøms inntaket og videre inn mot breen er det gode vekstområder for arten. NVE slutter seg til fylkesmannens vurdering om at et tap av arten ved en eventuell utbygging i liten grad vil påvirke bestanden som helhet i regionen.

Akvatisk miljø

Det er en røyebestand i Sisovatnet hvor Blåmannelva renner ut. Bestanden er i søknadens miljørapporten beskrevet som tett og overbefolket. Røya er i motsetning til ørret ikke avhengig av sideelver og bekker for gyting. Røya kan bruke elvene i forbindelse med næringssøk, men er ikke avhengig av dette. NVE vurderer dermed at en eventuell utbygging av Blåmann kraftverk ikke vil påvirke en bestand av røye.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens

relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Blåmann kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 15.05.17. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Blåmann kraftverk finnes det isssoleie og fjellrype som er nært truet og jerv som er en sårbar art. En eventuell utbygging av Blåmannelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har også sett påvirkningen fra Blåmann kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. I området som Blåmann kraftverk er planlagt finnes det i hovedsak reguleringer. Det er gitt konsesjon til et småkraftverk, Veiski kraftverk, som ligger 2 km i luftlinje fra Blåmann kraftverk. Ellers er det ingen småkraftverk i umiddelbar nærhet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet. Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Reindrift

Blåmann kraftverk er planlagt i Duokta reinbeitedistrikt og området er i hovedsak brukt som høst/vinter og vinterbeite. Det er i tillegg et grenseoverskridende beiteområde for Tuorpon sameby i Sverige. Samebyen bruker området primært som beite om sommeren.

Fylkesmannen har innsigelse til prosjektet på grunn av reindrift. De opplyser i sin uttalelse at det går en flyttlei som krysser dalen der Blåmann kraftverk er planlagt. Flyttleia er ikke inntegnet i reindriftskart. Flyttleia går til oppsamlingsområdet som ligger øst for Sisovatnet. I tillegg påpeker de at en vei inn til kraftverket vil føre til økt ferdsel. De opplyser om at Samebyen har svært begrenset tilgang på høyfjellsbeiter.

NVE er oppmerksom på at området ved Blåmannelva er i bruk både sommer (Tuorpon Sameby) og høst/vinter (Duokta). Det vil derfor være vanskelig å tilpasse byggingen til en periode da området er tomt for rein. Svensk rein har generelt lite tilgang til høyfjellsbeiter og en eventuell konsesjon vil føre til at arealet med høyfjellsbeite reduseres. Området vil med stor sannsynlighet ikke være egnet som beiteland i anleggsfasen. I byggeperioden vil flyttleia bli svært berørt av rørgatetraseen da den går på tvers av flyttleia. I en driftsfase er de negative konsekvensene mindre, men dette vil avhenge av hvor store inngrepene knyttet til etablering av rørgatetraseen vil bli. Den planlagte anleggsveien til kraftstasjonen forenkler tilgangen til området, men veien vil være utilgjengelig deler av året å grunn av at den er planlagt i reguleringssonen til Sisomagasinet. Det er mulig å avbøte noe med å sette opp bom, men erfaring tilsier at ferdselen kan ta seg opp til tross for at veien stenges med bom. NVE mener at en eventuell utbygging vil gi store negative konsekvenser for reindriften i en anleggsperiode.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Blåmann kraftverk vil gi 10 GWh i et gjennomsnittså til en nokså høy utbyggingskostnad. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre kan Blåmann kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

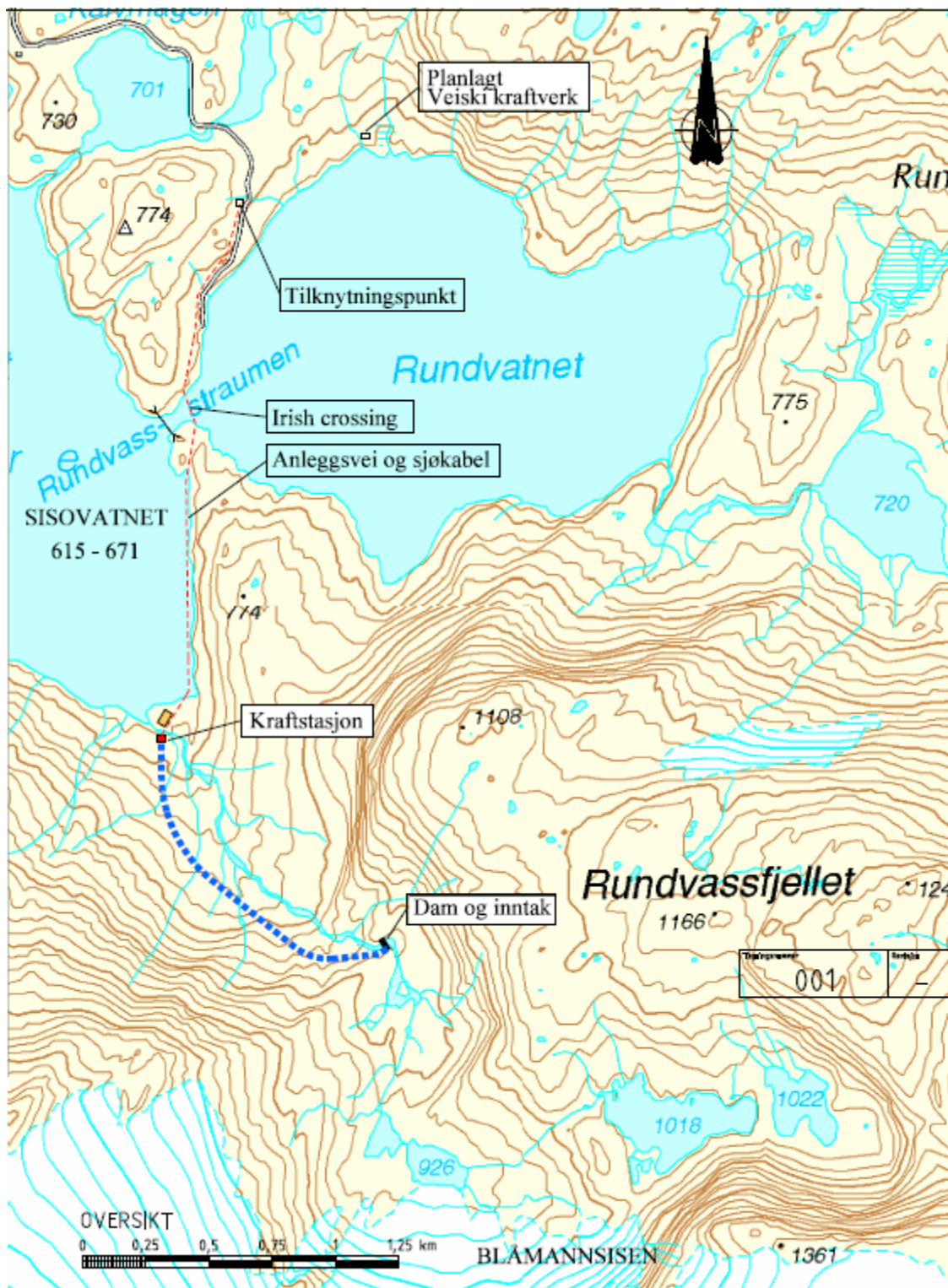
Oppsummering

Blåmannelva kraftverk vil produsere 10 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad som er over gjennomsnittet for småkraftverk. I vedtaket har NVE lagt avgjørende vekt på at en utbygging av Blåmann kraftverk vil gi store irreversible inngrep i sårbart høyfjell. En utbygging vil også ha negative konsekvenser for reindrift, særlig i anleggsfasen. Etter NVEs syn vil ikke de positive sidene av en utbygging i form av omtrent 10 GWh/år i fornybar energi overstige ulempene tilknyttet Blåmann kraftverk.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Blåmann kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden fra Veiski Vannkraft DA om tillatelse til bygging av Blåmann kraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Kart 1. Kart som viser plasseringen av Blåmann kraftverk (hentet fra søknaden).